

Konec jeho pobytu v Mnichově byl zmatený; nijak k tomu sám nepřispěl, ale hrál v tom cosi jako hlavní roli, tím tenhle konec naprosto odpovídal jeho povaze. V paměti mu uvízlo několik ostrých, téměř křiklavých obrazů, ty však jen vyčnívaly z dlouhých pasáží ponořených v mlze, bez souvislosti a prakticky bez možnosti uvést je do nějaké uspořádané posloupnosti. - Vzbudilo ho zvonění telefonu, a tak se ještě omámený spánkem vyhrabal z postele. Kdyby se ho jako úderem blesku nezmocnila naděje, že volá Hedda, že to ona se ho už hodnou chvíli snaží dostat k telefonu, vůbec by k aparátu nešel. Už zase se setmělo, bylo pozdě odpoledne, v místnosti bylo jak v márnici. - Jsem v Mnichově! připomněl si; tohle byla každý den první věta, kterou si řekl. První, co vždycky pocítil, byla šílená bolest hlavy, a aby se s ní mohl vypořádat, nechal si v láhvi vždycky ještě nějaký zbytek pití, tak tři čtyři centimetry. Zoufale hledal po všech třech pokojích telefon, který ne a ne přestat zvonit; konečně měl sluchátko v ruce a ohlásil se.

Do ucha mu pronikl ženský hlas, říkal nějaké věty, které nejevily snahu skončit, a navíc hovořil příliš rychle. Nebyla to Hedda. Až po chvíli mu došlo, že ta osoba mluví o něm, že u aparátu je žena jeho známého, v jehož bytě se zdržuje. - Bohužel se bude muset odstěhovat... z bytu samozřejmě... bohužel ještě dnes, nedá se s tím bohužel nic dělat! Ale samozřejmě jen dočasně...

Cože? řekl jen.

Jen dočasně! Na přechodnou dobu, jen přes svátky, možná do začátku ledna. Její muž se vrátil ze služební cesty, už dopoledne. A ustavičně mu volal, jenže nikdo nebral telefon. Teď už je na cestě do svého bytu... dohodli se přece, že se na Štědrý den vrátí. Je jí to líto, říká si, jestli to všechno není trochu moc narychlo... jestli to pro něho není moc velký malér.

C. si na tu dohodu ohledně Štědrého dne vzpomínal jen matně. - Nic se neděje, řekl, já si mezitím spakuju věci.

Tak naspěch zase skutečně není. Nechce se třeba ještě stavit, aby něco pojedl, než pojedou na tu kliniku? Její muž s ním už jistě mluvil... anebo snad nemluvil? Ne? A je, tak to je fakt trapas! Tak tedy... její muž se velmi dobře zná s jedním doktorem z té kliniky, to přece ví... A ten doktor projevil ochotu ho ještě dnes přijmout, o tom přece musí vědět! Neví? Ale souhlasí s tím? Samozřejmě že tam musí jít naprosto dobrovolně, teda na tu kliniku. Je přesvědčena, že je to tak správné... Hedda by to taky jistě považovala za správné. Její muž s tím problémem ohledně alkoholu lékaře obeznámil, a ten potvrdil, že věc je dosti na pováženou.

Mluvila jsi o tom s Heddou?

Zaručeně to bude pokládat za správné, na to se můžeš spolehnout.

Co je to za kliniku?

Speciální klinika, jedna z nejlepších, jaké v Mnichově jsou. Bude se tam mít v každém ohledu dobře, odpočine si tam. Může zůstat, jak dlouho bude chtít.

Klinika, kde se léčí závislosti? zeptal se C.

Její muž se dopodrobna informoval a od toho lékaře, mužova přítele, se mu dostalo ubezpečení, že C. může ústav kdykoli zase opustit.

Když mě o tom tak ujišťuješ, asi to tak skutečně bude, poznamenal C.; v téměř okamžiku se ozval zvonek u dveří a on zavěsil.

Její muž byl tu a hleděl na C.; z rysů jeho tváře se dalo vyčíst sebeovládání.

Tvoje žena mě už před tebou varovala, řekl mu C. na uvítanou.

Tak to jsem rád, že jsi ještě tady, poznamenal, a jeho hlas zněl poněkud ironicky. Přítel podnikl krátkou obhlídku bytu, pak konstatoval: tak ty už máš sbaleno! Měli bychom si skutečně raději pospíšet, koneckonců je čtyřiadvacátého prosince.

Mám sbaleno už měsíc, ujistil ho C.

Ještě tady ani celý měsíc nejsi, to nevíš? Přesto je mi líto, že to vyšlo zrovna na svátky. Ale právě proto tam budeš mít klid.

Svátky jsou mi ukradený, řekl C., vždycky na ně zapomenou. Do kterého sanatoria pojedeme?

Sanatorium, to je dobrý! Ta klinika se jmenuje *Haar*, teda Vlasy, a je dost známá. Uznávám, má trochu legrační jméno... Je na velmi klidném místě za Mnichovem.

C. si vzpomněl, že o *Haaru* už slyšel. Zeptal se: Je to ten blázinec, kde si vzal život spisovatel Bernward Vesper?

Ano... přítel překvapeně vzhlédl. Máš přehled! Dovezli ho tam... a je pravda, že nic hezkého o *Haaru* nenapsal. Sebevraždu spáchal až po přeložení do Hamburku. Ale tu kliniku v *Haaru* už dávno zmodernizovali, je teď prvotřídní...

Jeli nocí; na mnichovských silnicích nebyl žádný provoz, C. měl dojem, že město je vylidněné. Jeho přítel točil knoflíkem u rádia, ale na všech stanicích chytil vždycky tytéž ukňourané vánoční písně; C. zatím na sedadle pro spolujezdce několikrát usnul. Když se s trhnutím probudil, byl celý zmatený, bolesti vzadu v hlavě ustoupily. Přesto potřeboval delší čas, než si uvědomil, v jaké je situaci. Cítil se vystřízlivělý a bezbranný, vypnutý jako to rádio, už zase mlčící. - Zřejmě se oteplilo, stěrače hrnuly na okraj čelního skla mazlavou, kalnou směsí sněhu s deštěm. Jeli po okreskách lemovaných křovím a obnaženými schýlenými stromy; voda, kterou ve světle reflektorů pronikajících skrze cáry mlhy viděli kanout z větví, se třpytila jako podivuhodný organický sliz. C-ovi se zdálo, že je to nějaká děsivá krajina, končina mimo veškerou civilizaci; na silnici nepotkávali žádná auta. Měl taky pocit, že tudy jedou už příšerně dlouho, a pokusil se o vtip: Případá mi, že brzo budeme na hranicích...

Jaké hranice myslíš? zeptal se přítel.

Zastavili před spuštěnou závorou, která se vynořila jakoby odnikud; vlevo a vpravo od ní se v temnotě ztrácel plot, jenž vypadal podivuhodně neškodně. Byli v Haaru; přítel se venku o něčem dohadoval s vrátným; C. napadlo, že ze zadního sedadla popadne svou tašku, uskočí do houští a dá se na útěk. Ohlédl se po tašce, jenže vtom se závora zvedla a přítel zase usedl za volant. Projížděli shlukem budov, na C. působily jako betonové kvádry nakupené bez ladu a skladu, málokteré okno bylo osvětlené. Pak zastavili před jedním vchodem, u kterého byla tabulka s nápisem *Příjem*. V obrovské, matně osvětlené chodbě lemované celými alejemi stálezelených velkolistých rostlin, byl C. přeposlán dál, tak mu to aspoň připadalo. Zjevně na něm bylo na první pohled poznat, proč je tady, naznačovalo to jeho bezmocné postávání, jeho povolnost. Vyžádali si od něho průkaz, ten v příštím okamžiku zmizel kdovíkde. Přítel se doptával na lékaře, se kterým, jak říkal, je domluven, a odpovědí mu bylo zavrtění hlavy. V C-ovi ještě jednou vzklíčila naděje, že je pošlou zase pryč, ale tu kdosi sebral jeho tašku ze země a on pocítil na paži pečovatelsky starostlivý stisk; nějaká sestra, která se musela odkudsi nepozorovaně připlížit, ho dirigovala směrem k výtahu, jehož dveře se zavřely, než se vůbec stačil s přítelem rozloučit. O několik poschodí výš mu byla taška zase vydána; mezitím ji prohledali, jak C. později zjistil.

Jeho přítel se ovšem mýlil, mylná totiž byla jeho domněnka, že o svátcích by mohlo být v Haaru obzvlášť klidno. Klinika působila spíše dojmem přeplněnosti. Kypělo to tu nepřetržitým ztišeným šilenstvím, které však mohlo kdykoli explodovat a které tlumila jen bdělá přítomnost dozírajícího personálu. C. si vzpomněl, jak vylidněné mu připadalo město z auta, a tohle byla podle všeho příčina. Ona část mnichovské populace, co teď nesedí u rozsvíceného stromečku, se dostavila do přijímacích středisek pro závislé pacienty na odvykací kúře, aby se podrobili proceduře zvané detox, která zabere několik dní, někdy i týdnů. Sem se tedy podle všeho vecpali všichni ti, co se teď nezabývali vybalováním spotřebního zboží z dárkového papíru, všichni ti, co si spolu

s chórem ostatních nenotovali tisíckrát omílanou *Tichou noc* a místo ní dávali k lepšímu hudbu zásadně odlišnou. Když C. dorazil na své patro, většina mužů sem přidělených už ležela na postelích, ale nebylo poznat, jestli spí, nebo se svíjejí v křečích záchvatů zuřivosti. V obou tlumeně osvětlených místnostech, oddělených jen odtaženou posuvnou mříží, ve kterých byly ještě na výběr dvě volné postele, ho uvítalo klokotání zvuků, z něhož bylo až po určité chvíli patrné, že je lidského původu. Působilo to jako potlačované vytí a supění polapených animálních bytostí, které neměly být v žádném případě zavřeny ve společné místnosti. Leželo tam víc než deset mužů všech věkových kategorií, kteří chrápali, chroptěli a chrčeli do prázdna. Někteří z nich vydávali nepřetržitý potlačovaný naříkavý tón, jako by jim do prsou instalovali podivnou mechaniku, jež pískala a skřípěla úplně sama, nezávisle na jejich vůli. Dohromady to znělo jako zpěv prýštící z nejhlubších nekřesťanských pekel. Další zas bez ustání breptali, vycházelo z nich jakési nesrozumitelné lamento, byly to žaloby či kletby, pomatené promluvy k nepřítomným posluchačům; „řečnili k národu“, jak se tomu tady říkalo. A občas tohle řečnění nabralo na síle, začalo kypět, gradovalo v řev, na který sousedé, ještě ani pořádně neprobuzení, hned reagovali ustrašeným naříkáním. V takových okamžicích vystřelila rachotivě do výšky žaluzie za sklem polokruhové kóje, z níž se daly přehlédnout obě místnosti. Bylo možné spatřit, jak službu konající sestra v tmavozeleném plášti, rezolutní osoba středních let, zvedla hlavu od četby a sáhla po zvonku. Druhou rukou namířila světelný kužel stolní lampy ven; pohybovala stínítkem sem a tam a hledala v řadě postelí onen rozechvělý uzlík, jenž ony výkřiky vydával. To samo o sobě stačilo, aby se povyk zmírnil a udržoval se na snesitelné úrovni. Světlo provizorního pátracího reflektoru se obrátilo zpět do velína, ale napřed ještě kontrolně přejelo po ostatních tělech rozvibrovaných záškuby a třasem, jež se těsně u sebe, ale bez sebemenšího vzájemného kontaktu oddávala své vlastní, svrchované intimní trýzni pekla. Výkřiky postupně slábly, bouřící se duše

se navracely do těl mužů, jež se ještě chvíli choulila zděšením; žaluzie zase zapadla.

Teprve následující den C-ovi došlo, že celou noc ani na minutu nezamhouřil oko. Ležel tam jako vyschlý věchet, a přesto zalit potem; jeho tělo jako by všemi póry vylučovalo tekutinu, připadalo mu, že se válí v loužích, které syntetický materiál matrace nebyl s to pojmout. Jako by se jeho pot mísil se štiplavě nakyslými a nasládlými výměšky všech těch, kdo tuhle pryčnu obývali před ním. V jednom momentu se uklidnil a představil si, že zapadl do jakéhosi koloběhu, v němž se stírají všechny rozdíly. – Štěstí, říkal si, žádné rozdíly nesetře, naopak, nejviditelnější je vedle mizerie porobených. Jen neštěstí smaže jakoukoli klasifikaci.

Při pomýšlení, že leží na lůžku, jehož látka jako by byla prosáklá životní tekutinou celé řady generací, které tu ležely před ním, ho náhle oblil klid a mír. Bylo jich hodně, těch, co tady bojovali o svůj život, co podlehli, anebo snad ještě jednou vyvázli. A po něm přijdou další, budou tady žít, anebo umírat... on by byl někde mezi tím, s tušením hedvábné nitky, na které každý visí. Není nutné spát, pomyslel si. Je tu, aby naslouchal velikému hřmotu utrpení.

Spáčí v obou místnostech nakonec tak zeslábli, že už jen pobrukovali jako těžký, zemdlený hmyz. Nastala klidná fáze noci... Nikde není psáno, říkal si C., že v těch tmavých postavách na postelích bude ráno ještě život. Měl pocit jisté stability, potichu vstal a začal se procházet po místnostech. Postele byly v co nejmenších rozestupech uspořádány do dvou skupin tak, aby je bylo možné ze skleněné kukaně dobře přehlédnout, proto se C. snažil pohybovat pokud možno bezhlučně. Muži leželi zkroucení do nepřírozené polohy jako po mučení, někteří přikrytí, jiní skoro nazí, mnozí klimbající měli ve spánku či polospánku otevřené oči a zorničky jim bez ustání těkaly sem a tam. Když C. ale přistoupil k jejich posteli, neprobrali se, zírali na něj s výrazem odmítání a zmatenosti; v jejich očích byl zjevně něco jako obluda, anebo na sebe možná vzal podobu jejich smrti. Naklonil se nad jedním starým mužem v obavě, co s ním je, neboť jeho dlouhou,

vyschlou mučednickou postavou nataženou na zmačkaném prostěradle zmítal neustávající třas, střídavě sílící a zase odeznívající. Muž byl dost chatrně oblečen, měl na sobě šedivé spodky, dlouhé až po kotníky, a právě tak šedivou pletenou košili na nahé horní polovině těla; pod hlavou měl rozprostřený nátělník. Z úst mu vycházela pěna, jako kdyby vypil kyselinu, oči mu divoce plály. A pak C-ovi začalo připadat, že se stařec zoufale snaží přes dusivou pěnu ze sebe vyrazit pár slov. Chce mu něco sdělit? Když se k němu C. naklonil blíž, měl pocit, že rozeznává slova: *Nacisti... nacisti... Himmler... Hitler!* – Pomyslel si, že se přeslechl, a ještě víc přiblížil ucho ke starcovým ústům. Zdálo se mu, že zase slyší: *Hitler... Himmler... SS... říšský velitel SS!*

Co to má znamenat, zašeptal C., z čeho máte strach?

Staroch se chvěl po celém těle a s úporným úsilím ze sebe vyrazil slovo *katastrofa*.

Jakou katastrofu máte na mysli? Co se má stát...

Mužovy údy sebou lomcovaly tak, že kovová kostra postele, na níž ležel, se tiše rozdrnčela. A jeho strach se vzápětí přenesl na muže spící vedle, začal se šířit všeobecný neklid. C. měl důvodné obavy, že žaluzie noční služby co nevidět znovu vystřelí vzhůru, a vrátil se na své lůžko.

Byly hodiny, kdy měl C. smysly zbystrěné na nejvyšší míru a téměř blouznil; ocital se v jiných prostorách, ne nepodobných přeplněným nádražím. Lidé tam byli poskládáni na kamenné podlaze obrovských hal a pokoušeli se spát; zcela zaplněno bylo i široké, dolů vedoucí schodiště. Žádné z těch nádraží však nepoznával. – Ležel ve své posteli v Haaru a naslouchal zkrocenému běsnění mužů, jejichž spánkem procházely přízraky, pitvorné tváře, nestvůry. Hluk se zvedal ve vlnách, po chvilkách klidu zase nabýval na síle jako vzdálená bouře, nad neviditelným horizontem se vzpínal do výše a hnal se úprkem blíž, lůžka pod tím atakem řinčela a rachotila, spáči se jich křečovitě drželi, každý sám za sebe na urvané ořechové skořápce, a pak spustili, rozječeli se všichni společně, každý ovšem v zajetí svého vlastního strachu, každý s vlastním osamělým zánikem před očima. A pak zase

ochabli, pohasli jako v bezvětrné zátoce. Kukaň noční služby z toho nic nezaznamenala.

Všechna poschodí šedivého betonového kvádrů byla zaplněna těmito vzdouvajícími se a ustupujícími vlnami až po okraj... a pravděpodobně, tak si to představoval, i všechny ostatní budovy kliniky v Haaru. Tak udržují spojení, pomyslel si, tím démonickým vytím beze slov. A někde, v téhle pustině kus za Mnichovem, se vibrace soustřeďují ve svazky jako proudy elektrické energie a vedou pomyslnou rozpravu s nějakým rovněž beze slov hovořícím bohem.

Lidé zůstávali v Haaru tak dlouho, dokud se nevyžili, dokud z nich nezbyla vyhořelá schrána, vyprázdňená, zbavená vzteku svého nitra. Pak mohli jít, vyhaslí, dutí; a jak byli vyschlí, museli jednoho dne začít opět nasávat, až byli jako houba. Zase se proměnit v psa, jenž vyje na boha...

Tři dny potřebovalo C-ovo tělo, aby se dostalo do stavu, ve kterém opět přijalo spánek. Předtím několikrát upadl na několik hodin do mrákot, rovnajících se naprosté apatii. Ležel na zádech s přivřenými očima a skrze narudlý závoj vnímal všechno, co se dělo kolem něho, nic z toho si však nedokázal vysvětlit. Tři noci a skoro tři dny byl ještě prolezlý ledovým chladem mnichovského Hlavního nádraží, nohy měl bez citu, stále ještě jako přimrzlé k betonové podlaze nádražní haly. Teď teprve se konečně zdálo, že z nich zase dýchá závan tepla, a okamžitě usnul.

Ráno čtvrtého dne vstal, podle jedné sestřičky spal víc než patnáct hodin. Dostal pokyn, aby se šel osprchovat, a vydali mu malý holicí strojek. V zrcadle visícím ve sprše se skoro nepoznával: uviděl groteskní strašidlo s divoce rozcuchaným zplstnatělým houštím na hlavě a šedivým strništěm na tváři, na půl centimetru dlouhým; oči měl podlité krví, obklopovaly je vrásky žluté jako citron. Po sprše si uvědomil, že v předcházejících dnech nic nejedl, v každém případě si na to nevzpomínal; hladově zhltl kašovitou polévku bez barvy, bez vůně, vydávanou ráno s kopcem krajíců chleba. Po snídani se na stanici rozhostilo nábožné ticho, atmosféra téměř kostelní. Už přede dvěma dny požádal, zda by se směl zdržovat na chodbě.

- Nesnáší pocit, že je pod zámkem, prohlásil pateticky, a to od doby, co má za sebou život v NDR. A lékař k jeho údivu souhlasil. Tím se přiřadil ke skupině těch, u nichž proces detoxikace probíhal úspěšně a jimž bylo přiznáno právo zdržovat se na chodbě. Téměř šestnáct hodin denně je bylo vidět, jak se mlčenlivě a zkroušeně potulují chodbami.

C. v těch chodbách zpočátku beznadějně bloudil, dokud nakonec neobjevil cosi jako okružní obchůzku; této trasy se potom držel a nikdy nezměnil směr. Byla to vnější chodba podobná ochozu, vedla kolem všech čtyř stěn toho jejich kvádrů. Zpočátku šel rychle, chvatně a v předklonu, ale brzy ucítil, že tohle tempo nedokáže udržet, a přizpůsobil se šouravému loudání, jaké bylo na stanici běžné. Byla to svého druhu běžecká disciplína, jenže ještě pomalejší než rozšafná nedělní vycházka; a podrážky se při ní nezvedaly z podlahy. Byl to téměř strojový způsob pohybu, zdálo se, že člověk jím může dojít až do věčnosti. Ale bylo třeba ho napřed natrénovat; ani ne po deseti kolech byl C. už celý uondaný a sesul se na kraj kteréśi lavičky v jednom z takzvaných ostrůvků pro kuřáky. Tam vyčkal, než v něm znovu vzkypěl neklid, kterého bylo v jeho nitru nevyčerpatelné množství, a donutil ho znovu vyskočit na nohy.

Stále ještě ho cosi pudilo předbíhat spolupacienty; jedna sestřička ho napomenula, aby se zklidnil: ostatní běžci na tomhle okruhu měli zřejmě pocit, že jeho obsedantní styl boje je uvádí do stavu rozrušení. Zdálo se ale, že veškerou schopnost zklidnit se pozbyl, pospíchal dál, až už nemohl popadnout dech a rozkašlal se. Počítal kolečka a zvládal je čím dál pomaleji, a přesto u kuřáckých stolků vydržel vždycky jen pár minut. Na něco připadl, na takovou podivnou větu, kterou si začal v rytmu svých šouravých kroků mumlat pod vousy, větu, jež byla výsledným, konečným produktem zapomenutých myšlenek: Je po všem, je po všem, je po všem... bylo to jako ozvěna, jako nějaký citát.

Když jednou zahrnul kolem kteréhosi rohu té světlé, do lesku vycíděné chodby a blížil se ke zdi zalité oslňujícím světlem, slepě vběhl do cesty jakémusi přízraku, z něhož se vyklubal onen na troud vyschlý pacient, kterého během své

první nebo druhé noci pozoroval ve spánku, zcela bezostyšně, jak mu teď připadalo. - Promiňte, zamumlal C. - Ten druhý na to: Nejsi ty ten, co tady má ještě cigarety?

C. cigarety měl; holení, brýle a knihu na čtení zapomněl, pár krabiček cigaret ale do tašky hodil. C. shledal, že ten člověk není zdaleka tak starý, jak se předtím domníval; byl teď také oholený a výraz šílenství se z jeho tváře vytratil. I tady, na veřejnosti, měl na sobě ty dlouhé šedivé bavlněné spodky, co mu byly příliš velké, a k tomu, v téže barvě, nátlník z látky připomínající hadr na nádobí. Nachýlenou, velmi neduživou horní polovinu těla mu halila vytahaná pletená kazajka, bosé nohy vězely v rozšmajdaných trepkách.

C. by se ho hrozně rád zeptal, co myslel tou svou „katastrofou“, z jakých „nacistů“ má strach, ale nechtěl na to, co vyslechl, zavádět řeč. Nevěděl, o čem mluvit, a protože ho nic lepšího nenapadlo, poté, co chvíli jen tak rozpačitě pokuřovali, se zeptal: Co vlastně jinak děláte... co podniknete, až se odsud dostanete?

Ten člověk pokrčil rameny a C. otázku zopakoval.

Jsem alkoholik, řekl ten druhý.

C. se uchechtl, jako by právě vyslechl vtip. - Ale jistě ne notorik, že?

Jednou alkoholik, navždy alkoholik, zněla odpověď. A hospodští můžou být rádi, že existujem. Proto nás tady taky pokaždý postaví na nohy... s kouřením je to ostatně to samý...

C. mu nabídl ještě jednu cigaretu; vzal si ji a zeptal se: A ty, co ty děláš tam venku? Už jsem si všiml, že ses sem taky dostal z Východu, jistě tu ale nejsi dlouho. Taky jsi jeden z těch, co to zmákli. No, a skončil jsi tady, a dost rychle. Kdys přišel?

Jsem tu dva roky... Moment, jsou to vůbec dva roky? Ale podle řeči to vypadá, že i tys přišel odtamtud zhruba tehdy...

Já sem přišel před dvaceti lety, přibližně. Není zas tak moc důležitý, jak dlouho jsi tady. Tam u nich, na druhý straně, bylo pro člověka důležitý, jak dlouho tam ještě bude. Pořád jen, jak dlouho ještě, jak dlouho ještě... a nakonec bylo přece jen po všem. Ty se nezdáš jako notorik, dal ses rychle dohromady. Co ty vůbec děláš?

C. zaváhal s odpovědí: Píšu... jsem spisovatel, jestli si pod tím něco dokážeš představit.

Spisovatel, opakoval, spisovatel! Takže asi něco napíšeš o zdejších poměrech? Já myslím, že pro noviny nejsme zrovna terno.

Ne, píšu knihy. Pro časopisy jen zřídka. Ano, snad bych mohl napsat něco o *Haaru*.

Ano, možná, přikývl ten druhý. Ale buďte opatrný, hlavně nejmenujte. Tady to je dobrá klinika a my všichni jsme rádi, že jsme tady... jsou horší případy!

Hovory dvou soukmenovců z Východu v západoněmeckém ústavu pro léčbu násosků! pomyslel si C. Jaká ironie osudu! - Týž den zašel za vrchní sestrou, která měla na jejich patře dozor. Poprosil ji, aby se podívala, jaké povolání je zapsáno v jeho přijímacím protokolu. Muselo tu dojít k omylu. Udiveně se ho zeptala na jméno, vytáhla z kartotéky kovový šuplík a dlouho se hrabala v záznamech. Vytáhla kartičku: Tady to je, jste spisovatel. Nástup dobrovolný. Sám jste to podepsal.

Prosím vás, řekl C., abyste slovo *spisovatel* škrtl. Bylo to jen takové moje hochštaplerství, byl to omyl.

Přijala jeho vysvětlení tak lhostejně, jako by hochštaplerství bylo tou nejobyčejnější věcí na světě. - Ale něco tam napsat musím, dodala.

Škrtněte to a nad to napište: Bez zaměstnání.

Jak chcete. Vaše údaje jsou ovšem taky v počítači, a tam nemůžu něco jen tak měnit.

Zkuste to, prosím, požádal ji C., poděkoval a odešel.